

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 353/2017-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. mája 2017 predbežne prerokoval sťažnosť mesta Banská Bystrica, Československej armády 26, Banská Bystrica, zastúpeného Advokátskou kanceláriou GEREG & MESSINGEROVÁ, s. r. o., Horná Strieborná 4, Banská Bystrica, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ján Gereg, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 2, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základných práv podľa čl. 36 ods. 1, 2, 3 a 4 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17 Co 121/2012 z 29. októbra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť mesta Banská Bystrica **o d m i e t a** pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. februára 2016 doručená sťažnosť mesta Banská Bystrica, Československej armády 26, Banská Bystrica (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 2, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 36 ods. 1, 2, 3 a 4 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 17 Co 121/2012 z 29. októbra 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania o náhradu škody v sume 3 025 807,30 € s príslušenstvom ako žalobca, kde žalovaným bola Slovenská republika. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v označenej veci sťažovateľa v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 26/2011 rozhodol v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 26/2011 rozsudkom z 21. marca 2012 (ďalej len „rozsudok súdu prvého stupňa“) tak, že žalobu sťažovateľa zamietol. Sťažovateľ nespokojný s výsledkom konania podal proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že ho potvrdil ako vecne správny.

Sťažovateľ v sťažnosti tvrdí, že napadnutý rozsudok krajského súdu porušuje jeho označené práva. Svoju sťažnosť odôvodňuje tým, že sa *„domáhal náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom podľa § 5 ods. 1 a § 9 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, pričom čiastka, ktorej sa sťažovateľ v postavení navrhovateľa domáhal, predstavovala úrok (nie istinu), ktorý predstavoval 3.025.807,30 Eur s prísl. Sťažovateľ na tomto mieste zdôrazňuje, že v iných dvoch konaniach bolo rozhodnuté o istine (nie úroku) v dovolacích konaniach rozsudkami NS SR 5Cdo 2/2007 zo dňa 30.7.2008 a 4Cdo 232/2006 zo dňa 30.9.2008, dôsledkom ktorých bola skutočnosť, že nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným spôsobom v jednej a tej istej veci bol opakovane v súdnom konaní všeobecnými súdmi uznaný za opodstatnený, peňažná čiastka bola už aj pripísaná na účet sťažovateľa, pričom v druhom konaní sa pokračuje v intenciách vyššie uvedených rozhodnutí NS SR.*

K porušeniu práva na spravodlivý proces a porušeniu základných ľudských práv a slobôd došlo v čl. 51 ods. 1 Ústavy SR a čl. 46 ods. 1,2,3,4 Ústavy SR v tom, že ak základ nároku v iných dvoch konaniach ohľadom istín bol nezákonný voči sťažovateľovi, nemožno mať za to, že zákonným nárokom je úrok z nezákonnej istiny. Ak nie je daný základ nároku, pričom tento je nezákonný, nemôže byť zákonným úrok, prináležiaci k takejto istine. Inými slovami povedané, finančné prostriedky Mesta Banská Bystrica - sťažovateľa boli odpísané z jeho účtu bez existencie zákonného rozhodnutia súdu úkonom, ktorý z tohto dôvodu nemohol byť právne relevantný. Nie je preto potrebné formálne zotrvať na skutočnosti, že ak v prípade úroku nepostupoval NS SR tak, ako k istinám, rozsudkami NS SR 5Cdo 2/2007

a 4Cdo 232/2006, tak potom je nárok k úrokom nezákonným. Nemožno sa stotožniť s právnym názorom, že ak existuje právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená a toto nebolo zmenené, nemožno takúto škodu uplatňovať. Máme za to, že zjavne o tom hovoria citované rozhodnutia NS SR a následné konanie všeobecných súdov, preto interpretovať takto úzko formálne opodstatnenosť uplatneného nároku znamená porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 Ústavy SR ods. 1,2,3,4 v spojení s čl. 51 ods. 1. V tejto súvislosti je treba zdôrazniť, že hoci ide o predchádzajúce právoplatné rozhodnutie súdov, toto je právne neúčinné, ak základ nároku v nadväzujúcich konaniach na vyššie uvedené rozhodnutia NS SR nie je daný. V tomto smere nie je rozhodujúce, akých hmotnoprávných ustanovení sa sťažovateľ v postavení navrhovateľa dovoľával, ale skutočnosť, že úroky z nezákonnej istiny nemôžu byť nedotknuteľné len pre to, že aj vo vzťahu k nim NS SR nevydal svoje rozhodnutie tak, ako vo vzťahu k istine. V čase konania bolo nepochybne zistiteľné, že k odpisu z účtu Mesta Banská Bystrica došlo nezákonným spôsobom, tak potom platí aj o úrokoch, že tieto boli získané nezákonným spôsobom - absolútne neplatným právnym úkonom. Postup exekútora aj pri odpise čiastky úrokov bol schválený súdom a teda niet pochybností o tom, že je daný základ nárokov pre postup titulom nezákonného rozhodnutia a nesprávneho úradného postupu, za ktorý postup objektívne zodpovedá Slovenská republika zast. Ministerstvom spravodlivosti SR. Sťažovateľ sa domnieva, že touto sťažnosťou v prípade jej prijatia sa nebude zasahovať do skutkových zistení a do meritórnych rozhodnutí všeobecného súdu, ale sa dá zadosť základným právam a slobodám tak, ako je toto porušenie vytykané v bode 1. sťažnosti. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo možné napadnúť mimoriadnym opravným prostriedkom, pretože odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. V predmete výroku nedošlo k žiadnej zmene, ale reštriktívne sa vyložilo právo na spravodlivý proces len na formálnom stave veci pre absenciu rozhodnutia NS SR, prípadne iného rozhodnutia, ktorým by bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť rozhodovanie o úrokoch z istiny. “.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálezom v znení:

„1/ Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/121/2012 zo dňa 29.10.2015 v spojitosti s rozhodnutím Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 9C/26/2011

zo dňa 21.3.2012 došlo k porušeniu základných ľudských práv a slobôd sťažovateľa vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1, 2, 3, 4 a v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy SR ako aj Listiny základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1,2,3, 4.

2/ Ústavný súd SR zrušuje rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/121/2012 zo dňa 29.10.2015 a Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 9C/26/2011 zo dňa 21.3.2012 a prikazuje tomuto súdu, aby vo veci znova rozhodol.

3/ Krajský súd v Banskej Bystrici je p o v i n ý uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 363,07 Eur do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pripomína, že uplatnenie jeho právomocí je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 49 a nasledujúcich zákona o ústavnom súde). V tejto súvislosti už ústavný súd opakovane uviedol, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to tak náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu. Ústavný súd je potom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Ústavný súd konštatuje, že predložená sťažnosť trpí viacerými závažnými obsahovými nedostatkami. Prvým závažným obsahovým nedostatkom sťažnosti je zmätočné, nezrozumiteľné odôvodnenie sťažnosti, ktoré neobsahuje relevantné skutkové súvislosti v logickom slede, z ktorých by bolo zrejmé, z akých právnych dôvodov a v čom sťažovateľ vidí porušenie svojich označených práv. Sťažnosť teda neobsahuje čo i len jedinú konkrétnu a určitú ústavnoprávne relevantnú námietku, ktorá by mala byť v prospech záveru o porušení niektorého z označených základných práv alebo slobôd podľa ústavy a listiny. Ďalším nemenej závažným nedostatkom je nevykonateľný a nejednoznačný petit sťažnosti. V prvom bode petitu sťažovateľ žiada vysloviť porušenie jeho označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu „*v spojitosti s rozhodnutím Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 9C/26/2011 zo dňa 21.3.2012*“. Uvedená formulácia je nejednoznačná najmä v súvislosti s odôvodnením sťažnosti, keďže z nej ani z ostatného obsahu sťažnosti nie je zrejmé, či sťažovateľ namieta aj rozsudok súdu prvého stupňa, pretože v odôvodnení sťažnosti nie je ani zmienka o tom, v čom vidí sťažovateľ porušenie svojich označených práv vo vzťahu k rozsudku súdu prvého stupňa. V nadväznosti na to, sťažovateľ v druhom

bode petitu sťažnosti žiada zrušiť aj rozsudok súdu prvého stupňa, ako aj napadnutý rozsudok, a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Ústavný súd konštatuje, že túto časť petitu nie je možné vykonať už len z dôvodu toho, že v prvom bode petitu sťažovateľ nežiada jednoznačne vysloviť porušenie označených práv napadnutým rozsudkom súdu prvého stupňa. Ústavný súd v zmysle § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nemá právomoc zrušiť súdne rozhodnutie bez vyslovenia porušenia základných práv alebo slobôd týmto rozhodnutím.

Ústavný súd v tejto súvislosti už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde [§ 20 ods. 1 a § 50 ods. 1 písm. a)] vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

Podľa ústavného súdu má samotný nedostatok odôvodnenia sťažnosti významné procesné dôsledky. Je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Nevyhnutnou podmienkou konania ústavného súdu o individuálnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy je teda vznesenie relevantných námietok zo strany sťažovateľa spočívajúcich v uvedení skutočností svedčiacich o porušení jeho základných práv alebo slobôd rozhodnutím, opatrením, procesným postupom, prípadne inou aktivitou alebo nečinnosťou konkrétneho orgánu verejnej moci (orgánu štátnej správy, územnej alebo záujmovej samosprávy, súdu atď.). Vznesenie takýchto námietok podanie sťažovateľa neobsahuje, pričom samotný subjektívny názor sťažovateľa o porušení jeho práv nie je dostatočným dôvodom na záver, že mohlo dôjsť k ich namietanému porušeniu, ak chýbajú objektívne okolnosti, ktoré by dovolili takýto záver aspoň na účely prijatia sťažnosti na ďalšie konanie.

V spojitosti s nejednoznačným petitom sťažnosti, ktorý je preto aj nevykonateľný, ústavný súd v súhrne konštatuje, že sťažnosť, ktorá bola doručená ústavnému súdu, v predloženej podobe neobsahuje kvalifikované odôvodnenie ani jednoznačný petit, teda nespĺňa podstatné zákonom predpísané náležitosti ustanovené v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd je toho názoru, že sťažnosť ako celok pôsobí nedostatočne a neurčito, vytvára priestor pre dohady a dedukcie, čo sa pri uplatnení námietky o porušení základných práv v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014).

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podania sťažovateľa nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné).

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

Pretože predmetná sťažnosť v tejto časti neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a síce relevantné odôvodnenie ako východiskový rámec sťažnosti, ako aj jednoznačný vykonateľný petit,

ústavný súd aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa sťažnosť odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Nad rámec dôvodov, ktoré viedli k odmietnutiu sťažnosti z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí, ústavný súd konštatuje, že aj keby sťažnosť netrpela uvedenými nedostatkami, obsah jej príloh (nižšie označené rozsudky krajského súdu a najvyššieho súdu) jednoznačne nasvedčuje, že sťažnosť nie je opodstatnená.

Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že krajský súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Ústavný súd ďalej konštatuje, že dôvody napadnutého rozsudku krajského súdu sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných právnych noriem. Sťažovateľ v napadnutom konaní pred všeobecnými súdmi v napadnutej veci si musel byť vedomý absencie základného predpokladu na uplatnenie náhrady škody proti žalovanému, ktorým je preukázanie skutočnosti, že právoplatné rozhodnutie vydané v posudzovanom prípade v exekučnom konaní, ktorým bola (mala byť) škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Sťažovateľ len zmätočne a bez relevantnej súvislosti tvrdí nezákonnosť postupu a rozhodnutí súdov v jeho veci s poukazom na iné rozhodnutia súdov v iných konaniach, ktoré nemajú žiadnu relevantnú spojitosť s konaním, v ktorom podľa jeho názoru došlo k nezákonnosti respektíve k nesprávnemu úradnému postupu. Vzhľadom na to, že právny zástupca zastupoval sťažovateľa aj v konaniach, na ktoré sa odvoláva, musel mať aj vedomosť o tom, že argumentácia, ktorú použil v prípade ostatných dvoch exekučných konaniach, na ktoré sa odvoláva a kde dosiahol zmenu označenými rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 2/2007 z 30. júla 2008 a sp. zn. 4 Cdo 232/2006 z 30. septembra 2008 a následne preukazoval splnenie predpokladu pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody (nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup, pozn.), je pre napadnuté konanie nepoužiteľná, pretože pokiaľ v ostatných dvoch označených prípadoch exekučný titul smeroval len proti [REDAKOVANÉ] mesta Banská Bystrica a nezákonnosť spočívala v tom, že exekučný súd povolil exekúciu proti sťažovateľovi, v posudzovanom

prípade exekučným titulom bolo rozhodnutie krajského súdu v konaní sp. zn. 53 Cb 144/01 z 27. septembra 2002, ktorým bola uložená povinnosť nielen [REDAKOVANÉ] mesta Banská Bystrica, ale aj sťažovateľovi. Uvedená skutočnosť vyplýva z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa, preto argumentácia sťažovateľa je nenáležitá a zavádzajúca. Pokiaľ sa sťažovateľ domnieval, že exekučný titul, respektíve rozhodnutie exekučného súdu, z ktorého odvodzoval svoj nárok, je nezákonné, mohol a mal využiť dovolanie, tak ako v prípadoch na ktoré sa odvoláva (vo všetkých označených konaniach bol sťažovateľ zastúpený tým istým právnym zástupcom, pozn.), a dosiahnuť rozhodnutie, ktorým by preukazoval splnenie zákonného predpokladu pre úspešnosť svojho nároku. Sťažovateľ ani len netvrdil, že tento mimoriadny opravný prostriedok využil, teda jeho argumentácia *per analogiam* je v princípe neprípustná, keďže nevyužil právny prostriedok nápravy, ktorým mohol dosiahnuť zrušenie alebo zmenu rozhodnutia, a tým preukazovať nezákonnosť rozhodnutia alebo nesprávny úradný postup, z ktorého odvodzoval svoj nárok na náhradu škody.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd je toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi posudzovaným rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením označených práv sťažovateľa podľa ústavy a listiny, preto ústavný súd konštatuje, že existoval aj iný dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa (návrh na zrušenie rozsudku krajského súdu, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania), pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. mája 2017